

**Základní škola a Mateřská škola Deštná,
příspěvková organizace**

Školní družina

Družinka

ŠVP školní družiny

č. j. 57/2018

Základní škola a Mateřská škola Deštná,
příspěvková organizace

Školní vzdělávací program pro školní družinu

Název vzdělávacího programu:

**Poznáváme svět, hrajeme, tvoříme, zpíváme,
stavíme a kreslíme v naší malé družině.**

Adresa: Deštná 60, 679 61 Letovice

Telefon: 516 475 902

E- mail: zsdestna@centrum.cz

Ředitelka školy:

Ing., Mgr. Božena Nečasová

Vychovatelka školní družiny:

Mgr. Jarmila Tóthová

DRUŽINKA

Charakteristika školní družiny

Školní družina se zaměřuje na rozvoj dítěte. Není pokračováním vyučovacího procesu, ale plynule na něj navazuje. Zcela respektuje Úmluvu o právech dítěte. Školní vzdělávací program vychází z demokratických principů, opírá se o hygienické normy dětí mladšího školního věku a pedagogiku a psychologii. Zabezpečuje fyzický, psychický a sociální rozvoj dítěte.

Naše školní družina je součástí Základní školy a Mateřské školy Deštná.

Je umístěna v přízemí základní školy, v jedné místnosti se školní jídelnou.

Družina slouží zejména k rekreačním a zájmovým činnostem. Pro náplň rekreační činnosti máme pro účastníky k dispozici velké množství zábavně vzdělávacích her. Děti si hrají na stolech, nebo mají možnost využít zadní část místnosti s kobercem. K hudební a taneční činnosti máme v místnosti CD přehrávač a klavír. Dále je tu k dispozici dataprojektor a plátno. Prostory družiny nejsou dostačující pro sportovní činnosti, proto využíváme v odpoledních hodinách oplocené víceúčelové hřiště. K pohybovým aktivitám nám také slouží prostory sokolovny, velké hřiště, školní zahrada a areál před školou.

K získávání nových znalostí a dovedností v práci s počítačem využíváme učebnu počítačů.

Ve školní družině Základní školy a Mateřské školy Deštná máme jedno oddělení družiny s kapacitou 25 žáků.

Cílem ŠD

- Jedná se o zařízení, které vyplňuje volný čas žáků. Nabízíme různorodou činnost, která rozvíjí individuální zájmy žáků. Nabízíme žákům jinou formu zábavy a působíme preventivně proti nevhodnému prostředí a rizikovým skupinám (vandalismus, alkoholismus, drogy, toulání, gamblerství...)
- Zájmově vzdělávací program formou her. Žáci se tak zcela spontánně učí a vzdělávají, aniž by si to vůbec uvědomovali.
- Snažíme se u žáků podporovat otevřenou komunikaci, posilovat vzájemné vztahy, rozvíjet vzájemnou spolupráci a respektovat jeden druhého. Dále rozvíjet jejich dovednosti, vědomosti a návyky.
- Učíme žáky pravidlům slušného chování.
- Vysvětlujeme žákům význam přírody pro život člověka a snažíme se tak vytvořit správný vztah k přírodě a ukázat jim, jak je ochrana životního prostředí důležitá.
- Rozvíjíme u žáků vztah k umění, kultuře, kráse, estetickému vnímání a podporujeme tak jejich tvořivost. Klademe však důraz na individuální dovednosti a schopnosti každého žáka.

Úkolem naší práce je učit žáky umět trávit volný čas a umět řešit problémy. Důležité je, aby žáci byli schopni samostatného rozhodování, hodnocení a sebehodnocení. Proto se již od 1. třídy snažíme rozvíjet tyto schopnosti.

Ve školní družině se setkávají žáci různých věkových skupin, což se nám osvědčilo jako velká výhoda. Starší žáci tak předávají zkušenosti a dovednosti mladším žákům.

Provoz školní družiny

Školní družina v ranních hodinách neprobíhá. Vyučování začíná již v 7.20 hodin a žáci dojíždějí z okolních vesnic rovnou na vyučování.

Provoz školní družiny začíná v 11.00 hodin a končí v 15.00 hodin. Činností vykonávaných družinou ve formách uvedených § 2 písmene a) a f) se mohou účastnit i žáci, kteří nejsou přijati k pravidelné denní docházce do družiny, avšak počet všech žáků nesmí překročit stanovenou kapacitu školní družiny.

Dokumentace školní družiny

- Zápisní lístek pro žáky - zde je zaznamenaný přesný odchod žáka ze školní družiny, způsob vyzvedávání žáka a zdravotní stav.
- Přehled výchovně vzdělávací práce - seznam trvale přihlášených žáků, průběh vzdělávání žáků.

Materiální podmínky

Místnost ŠD je rozdělena do několika částí. V první části je nábytková stěna, kde jsou uloženy knížky a pomůcky pro výtvarné a pracovní činnosti. Střední část družiny je určena k výtvarným a pracovním činnostem a je vybavena stoly a židlemi. V zadní části družiny je umístěný koberec pro odpočinkové, konstruktivní a pohybové hry. Dále se zde nachází nábytková stěna, kde jsou uloženy hračky, stolní hry, společenské hry a stavebnice.

Žáci si mají možnost vybírat z velkého množství hraček a her pro čas trávený v družině, ale také pro hry venku na hřišti a školní zahradě.

Ekonomické podmínky

Příjmy školní družiny tvoří hlavně školné ve výši 50,-Kč na žáka za měsíc, vybrané od žáků přihlášených do školní družiny. Většina těchto prostředků pokrývá náklady školní družiny na pomůcky, výtvarné a pracovní činnosti.

Personální podmínky

Ve školní družině pracuje kvalifikovaná vychovatelka, která má odbornou způsobilost. Důraz je kladen dále na kladný vztah k dětem a organizační schopnosti. Vychovatelka si vzdělávání doplňuje samostudiem odborné literatury, časopisů či aktualit a fór na internetu.

Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

Přihlašování je prováděno na základě zápisního lístku, na kterém jsou uvedeny základní údaje o žákovi, o jeho zdravotním stavu, o době a způsobu odchodu ze školní družiny. Další důležité informace rodiče naleznou ve vnitřním řádu školní družiny.

Odhlašování je možno provádět v průběhu školního roku prostřednictvím písemného vyjádření zákonného zástupce.

Vyloučen může být žák, který porušuje školní řád, kázeň a pořádek, ohrožuje zdraví a bezpečnost ostatních, dlouhodobě a svévolně nenavštěvuje školní družinu apod.

Podmínky docházky do školní družiny

- Žák nesmí bez vědomí vychovatelky opustit školní družinu.
- Pokud se žák nemůže po vyučování dostavit do školní družiny, prokáže se písemnou omluvenkou podepsanou zákonnými zástupci.
- Má-li žák odcházet ze školní družiny dříve, než v hodinu určenou na zápisním lístku, oznámí to rodiče vychovatelce písemnou formou.
- Pokud si zákonní zástupci do 15.00 hodin nevyzvednou svoje dítě, vychovatelka se telefonicky spojí s rodiči a vyčká jejich příchodu.

Bezpečnost a ochrana zdraví ve školní družině

Hygienické a bezpečnostní podmínky

Snahou je, aby školní družina byla bezpečným místem pro děti, aby si každý našel zájmovou náplň svého volného času a to v příjemném, inspirativním prostředí.

- Žáci jsou poučeni o bezpečnosti ve školní družině.
- Za bezpečnost žáků odpovídá vychovatelka
- Při organizovaných a spontánních aktivitách jsou dodržovány obecně platné bezpečnostní předpisy a předem jsou vyloučena rizika úrazu.
- Žáci pracují pouze s nezávadným a bezpečným materiálem a pomůckami.
- Pitný režim je v ŠD zajištěn.

Psychosociální podmínky

- Vychovatelka se snaží respektovat potřeby dětí, individuálně přistupuje k dětem se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Činnost ŠD je zaměřena tak, aby vyhovovala požadavkům režimu dne dítěte.
- Činnosti jsou pestré a střídají se klidové a pohybově náročné činnosti, práce a odpočinek, řízené a spontánní aktivity.
- Vychovatelka dbá na příznivé sociální klima.
- Vychovatelka umožňuje dětem spolupodílet se na plánování a organizování aktivit

Práva a povinnosti žáků ve školní družině

- Individuální uspokojení své tělesné potřeby.
- Vykonávat samostatně činnosti související se samoobsluhou.
- Užívat spontánně celé prostředí školní družiny za předpokladu dodržení smluvených pravidel.
- Účastnit i neúčastnit se aktivit nabízených učitelkou nebo vychovatelkou.
- Nerušit svým jednáním ostatní, pokud volí jinou činnost.
- Podílet se na plánování programu a rozhodování ve společenských záležitostech.
- Vyjadřovat svůj názor, naslouchat ostatním a hledat společná řešení.
- Podílet se na vytváření a respektování společenských pravidel soužití.
- Využívat školní knihovnu.
- Má povinnost neopustit školní družinu bez vědomí vychovatelky.
- Doba pobytu ve školní družině se řídí údaji uvedenými na zápisním lístku.
- Ve školní družině se žák řídí pokyny vychovatelky, školním řádem a řádem školní družiny.
- Na hodnocení žáka ve školní družině se vztahují Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků v Základní škole a Mateřské škole Deštná.
- Pokud žák soustavně narušuje školní řád a činnost školní družiny, může být rozhodnutím ředitelky školy z družiny vyloučen.

Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami je věnována zvláštní pozornost, je snahou začlenit je do přirozeného prostředí školní družiny i do širší společnosti. Upřednostňuje se individuální přístup k integrovaným dětem. Pro rozvoj talentovaných dětí nabízí ŠD další doplňkové aktivity v oblasti jejich zájmu.

Evaluační ve školní družině

Evaluační a autoevaluační vychází z pozorování dětí, rozhovorů s rodiči, z rozborů na pedagogických radách a z hospitační činnosti.

Školní vzdělávací program je otevřený dokument, vychovatelka školní družiny s ním pracuje, průběžně jej dle potřeb doplňuje, aktualizuje a obměňuje.

Primární prevence

Volnočasové aktivity i primární prevence se v práci školní družiny prolínají.

Každá nová činnost, která žáka zaujme a pracuje na ní s nadšením, ho odvádí od stereotypního všedního dne a touhy zkoušet nepoznané.

V oblasti primární prevence pracujeme s žáky s přihlédnutím k jejich věku.

Volnočasové aktivity jsou naší každodenní činností, zde práci členíme na řízenou (práce řízená vychovatelkou) a neřízenou (žák si hraje dle svého zájmu nebo ve skupině).

Formy vzdělávání

Pravidelná činnost

je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje organizované aktivity. Zahrnujeme do nich také práci vlastních zájmových útvarů, kterou naše škola svým žákům nabízí.

Příležitostné akce

nejsou zahrnuty do týdenní skladby činností. Tyto akce připravuje zpravidla škola a někdy jsou určeny i rodičům i širší veřejnosti.

Spontánní aktivity

zahrnují každodenní individuální klidové činnosti po organizované části pobytu ve škole (vyučování).

Odpočinkové činnosti

kompenzují jednostrannou zátěž během školního vyučování.

Příprava na vyučování

nespočívá jen ve vypracování domácích úkolů, ale zahrnujeme do ní didaktické hry, práci na počítači a další činnosti, jimiž upevňujeme a rozšiřujeme poznatky, které žáci získali ve školním vyučování.

Výchovně – vzdělávací cíle ve školní družině

Učit se znát - získávat vědomosti, učit se objevovat nové věci, získávat poznatky, analyzovat je, dávat je do souvislostí, řešit problémy.

Učit se - „ jak na to“ – získávat různé dovednosti a návyky potřebné pro život, komunikovat.

Učit se žít společně – rozvíjet porozumění s jinými lidmi, poznání, že všichni máme práva, ale i povinnosti osvojit si pravidla společenského chování, rozvíjet empatii, společně

řešit problémy, pracovat jako člen týmu.

Učit se být – rozvíjet vnitřní kvality jedince, budovat jeho hodnotový systém, pěstovat jeho zdravotní styl.

Školní družina se při tvorbě ŠVP nejvíce inspirovala kapitolou Člověk a jeho svět, která je stanovena pro 1. stupeň ZŠ.

Člověk a jeho svět

1. Místo, kde žijeme – poznání nejbližšího okolí, život v rodině, ve škole, ve společnosti, vycházky do okolí, orientace v terénu, návštěva významných míst v regionu a seznamování s lidovými zvyky. Besedy o naší obci a okolí. Dopravní výchova-bezpečnost na cestě do školy a vycházkách. (Kompetence činnostní a občanské).

2. Lidé kolem nás – osvojení vhodného chování a vystupování, slušná mluva a základy společenského chování na různých místech a daných situacích. Besedy a scénky. Předcházení šikaně. (Kompetence k řešení problému, komunikativní, sociální).

3. Lidé a čas – budování správného režimu dne a jeho dodržování, učit děti s časem nakládat a vážit si ho, využití volnočasových aktivit. Besedy, vlastní výroba časových plánů, rozvrhů. (Kompetence k trávení volného času).

4. Rozmanitosti přírody – pozorování rozmanitostí a proměnlivostí živé i neživé přírody, vycházky a pobyty v přírodě, studování encyklopedií, výstavky přírodnin, poznatky z cest, péče o pokojové rostliny, ekologická výchova- ochrana přírody. (Kompetence k učení).

5. Člověk a jeho zdraví - poznání sebe sama, poučení o zdraví, nemoci, prevenci, osobní hygieně, předcházení úrazů, umění ošetřit drobná poranění. Besedy k první pomoci, pravidelné otužování, vycházky do přírody, dodržování pitného režimu, posilování a plavání. (Kompetence komunikativní, občanské, sociální a interpersonální).

Metody vzdělávání

Skupinová práce, komunitní kruh, dramatizace, doplňování textů zápisů, individualizované vyučování, centra aktivit, vyprávění, samostatná práce, exkurze, výlety, pobyty v přírodě, beseda, experiment, práce s mapou, tabulkami, atlasem, učebnicemi, rozhovor, diskuse, spolupráce s rodiči, veřejností, kvízy, rébusy, výukové programy PC, besídky, poznávání rostlin, přírodnin, živočichů, mapování, praktické dovednosti, videoprojekce, výchovně vzdělávací akce, kulturní, sportovní soutěže, dotazníky, ankety, terénní práce, práce s knihou.

Školní družina ve spolupráci se školou svými činnostmi přispívá k rozvoji těchto KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ:

1. KOMPETENCE K UČENÍ – učí se s chutí, práci dokončí, klade si otázky, hledá na ně odpověď, vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje v praktických situacích.

2. KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ – všímá si dění a problémů a řeší je, rozlišuje správná a chybná řešení, vymýšlí nová řešení, započaté činnosti dokončuje.

3. KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ – Žák rozumí různým typům textů a záznamů. Formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu. Vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu. Využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro komunikaci se světem.
Vychovatelka klade důraz na vhodnou verbální i neverbální komunikaci žáků mezi sebou i s dospělými osobami.

4. KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A INTERPERSONÁLNÍ – Žák se aktivně podílí na společné týmové práci. Samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, rozpozná vhodné a nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, dokáže se prosadit i podřídit, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.

5. KOMPETENCE OBČANSKÉ – Žák si uvědomuje svá práva i práva druhých, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se bránit, chová se zodpovědně, dbá na osobní zdraví své i druhých, chová se odpovědně i s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní a společenské). Učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, odpovědně přistupuje k svým úkolům a povinnostem.

6. KOMPETENCE K TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU – orientuje se v možnostech správného využití volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy a koníčky v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, dokáže odmítnout nevhodnou nabídku na využití volného času.

SWOT analýza ŠD

Silné stránky

Umístění ŠD ve škole.

- Kvalifikovaná vychovatelka.
- Tolerance vychovatele a jeho schopnost empatie.
- Využití rekreačních a sportovních prostor.
- Vzájemná spolupráce ŠD s vedením školy.
- Dobrá spolupráce ŠD s rodiči.

- Družinové akce pro rodiče a děti.
- Pomoc a podílení se ŠD při akcích pořádaných školou.
- Možnost využití ostatních prostor ve škole.
- Blízkost přírody.
- Vhodné umístění školy v příjemném prostředí.
- Nabídka zájmových kroužků – podle zájmů žáků, rodičů a možností naší školy
- Dobrá znalost osobnosti žáka.
- Komunikace vychovatele s žáky.
- Osobitý přístup vychovatele k žákům.

Slabé stránky

- Malé prostory ŠD (společně se školní jídelnou).

Zpracovala: Mgr. Jarmila Tóthová